

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินชีวิตของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจ และเปรียบเทียบความแตกต่างของวิธีการดำเนินชีวิตระหว่างตัวแปรที่เป็นลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง คือ เพศและอายุ ในผู้ป่วยโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์และผู้วิจัยได้ใช้การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) โดยการทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับความเข้าใจ-การนึกคิดเกี่ยวกับสุขภาพ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการอธิบายวิธีการดำเนินชีวิตของผู้ป่วย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคหลอดเลือดหัวใจ ที่มารับบริการที่คลินิกพิเศษโรคหัวใจ แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ 1 เดือนมกราคม พ.ศ. 2542 ถึงวันที่ 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2542 โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้ป่วยนอก
 2. ไม่จำกัดเพศ
 3. อายุตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป โดยแบ่งอายุออกเป็น 3 กลุ่ม คือ
วัยผู้ใหญ่ตอนต้น คือ กลุ่มอายุ 21 - 40 ปี
วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง คือ กลุ่มอายุ 41 - 60 ปี
วัยผู้ใหญ่ตอนปลาย คือ กลุ่มอายุ 61 ปีขึ้นไป
 4. ยินยอมให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์
 5. ไม่มีปัญหาในการได้ยิน การพูด การเข้าใจภาษาไทย และสามารถตอบแบบสัมภาษณ์ได้
- การเลือกประชากรโดยการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ ได้ประชากรที่ตอบแบบสัมภาษณ์ได้สมบูรณ์จำนวนทั้งสิ้น 213 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็นดังนี้

ก. แบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบประเมินวิถีการดำเนินชีวิต ที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบประเมิน

วิถีการดำเนินชีวิตและสุขนิสัย (Lifestyle and Health-Habits Assessment) ของ Pender (1987, pp.138 – 143) และแบบประเมินวิถีการดำเนินที่ส่งเสริมสุขภาพ (Health - Promoting Lifestyle Profile) ตามแนวคิดของ Walker, Sechrist & Pender (1987, pp.76-80) ซึ่งได้ดัดแปลงให้เหมาะสมกับคนไทยประกอบด้วยข้อความทั้งทางบวกและทางลบโดยแบ่งเป็น 7 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านความสามารถในการดูแลตนเอง
2. ด้านโภชนาการ
3. ด้านการออกกำลังกาย
4. ด้านกิจกรรมนันทนาการและการพักผ่อน
5. ด้านการดูแลสุขภาพและการใช้บริการของระบบสาธารณสุข
6. ด้านการรู้จักอารมณ์ตนเองและการจัดการกับอารมณ์
7. ด้านการอยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อม

ในการตอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างประเมินด้วยตนเองว่า ตนเองปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามแบบสอบถามนั้นบ่อยครั้งเพียงใด ลักษณะของคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ดังนี้

ไม่เคย หมายถึง ข้อความนั้นผู้ตอบไม่เคยปฏิบัติกิจกรรมนั้นเลย
ในหนึ่งสัปดาห์

เป็นบางครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นผู้ตอบปฏิบัติกิจกรรมนั้นบางครั้งคือ 1 - 3 วัน
ในหนึ่งสัปดาห์

บ่อยครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นผู้ตอบปฏิบัติกิจกรรมนั้นบ่อยครั้งคือ 4 - 6 วัน
ในหนึ่งสัปดาห์

เป็นประจำ หมายถึง ข้อความนั้นผู้ตอบปฏิบัติกิจกรรมนั้นเป็นประจำ
ในหนึ่งสัปดาห์

การให้คะแนนแบบประเมินวิธีการดำเนินชีวิตให้คะแนนดังนี้ คือ

		ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ไม่เคย	เท่ากับ	0 คะแนน	3 คะแนน
เป็นบางครั้ง	เท่ากับ	1 คะแนน	2 คะแนน
บ่อยครั้ง	เท่ากับ	2 คะแนน	1 คะแนน
เป็นประจำ	เท่ากับ	3 คะแนน	0 คะแนน

ส่วนเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนรายข้อและโดยรวม ซึ่งกำหนดจากจุดกึ่งกลาง
ของคะแนนจัดเป็น 3 ลำดับช่วงดังนี้

ค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 0.00 - 1.49 หมายถึง	วิธีการดำเนินชีวิตต้องแก้ไข
ค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.50 - 2.49 หมายถึง	วิธีการดำเนินชีวิตควรแก้ไข
ค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.50 - 3.00 หมายถึง	วิธีการดำเนินชีวิตดี

บ. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ได้จากการคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มตามกลุ่มอายุ 3 กลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 6 คน
โดยแบ่งเป็นเพศชายกับเพศหญิงกลุ่มละ 3 คน ทำการสนทนากลุ่มในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้คือ
ความเข้าใจ- การนึกคิดเกี่ยวกับสุขภาพในด้านความสำคัญของสุขภาพ การให้ความหมายของคำว่า
สุขภาพ การรับรู้การควบคุมสุขภาพ และการรับรู้ภาวะสุขภาพ ซึ่งมีผลต่อวิธีการดำเนินชีวิตทั้ง
7 ด้าน ของผู้ป่วย

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำ
มาเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตและโครงสร้างของเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์
2. การหาความตรงและความครอบคลุมเนื้อหาของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์
ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของ

เนื้อหา ความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและความชัดเจนเหมาะสมของภาษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำก่อนนำไปทดลองใช้

3. ทดลองใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจำนวน 30 คน

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่นำไปทดลองใช้ มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ทั้งฉบับเท่ากับ 0.7936 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์วิธีการดำเนินชีวิตในแต่ละด้านดังนี้

ด้านความสามารถในการดูแลตนเอง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8134

ด้านโภชนาการ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.6532

ด้านการออกกำลังกาย ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8289

ด้านกิจกรรมนันทนาการและการพักผ่อน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8502

ด้านการดูแลสุขภาพและการใช้บริการของระบบสาธารณสุข ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7455

ด้านการรู้จักอารมณ์ตนเองและการจัดการกับอารมณ์ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.5964

ด้านการอยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7878

เนื่องจากแบบสัมภาษณ์ด้านโภชนาการและด้านการรู้จักอารมณ์ตนเองและการจัดการกับอารมณ์ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ต่ำ จึงได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางสถิติได้รับคำแนะนำให้ปรับปรุงแก้ไข โดยการตัดข้อคำถามที่มีค่าความเชื่อมั่นต่ำและแตกต่างกับค่าความเชื่อมั่นของข้ออื่นมากทิ้งไปและนำไปทดลองใช้ใหม่ วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์ด้านโภชนาการเท่ากับ 0.8146 และด้านการรู้จักอารมณ์ตนเองและการจัดการกับความเครียดเท่ากับ 0.7553

5. นำแบบสัมภาษณ์ที่ทดลองใช้แล้วปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ประสานขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านแพทย์และพยาบาลผู้รับผิดชอบคลินิกโรคหัวใจ
2. จัดประชุมผู้ช่วยวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย และการรวบรวมข้อมูลอย่างละเอียด
3. ผู้วิจัยเลือกประชากรที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ รวบรวมข้อมูลของประชากร โดยอ่านจากบัตรประจำตัวของผู้ป่วย (O.P.D. Card) ตามวันที่แพทย์นัด และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ พร้อมทั้งอธิบายวิธีการตอบแบบสัมภาษณ์อย่างละเอียด
4. รวบรวมแบบสัมภาษณ์และข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ประกอบด้วย การวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ นำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. การแจกแจงวิธีการดำเนินชีวิต โดยคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวิธีการดำเนินชีวิตระหว่างเพศและกลุ่มอายุ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความเข้าใจ-การนึกคิดเกี่ยวกับสุขภาพ โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมีหลักการคือ ดูความสมบูรณ์ ถูกต้อง เนื้อหาตรงประเด็นสามารถใช้อธิบายวิธีการดำเนินชีวิตของผู้ป่วยได้ นำเสนอในรูปความเรียง